

SCHOONHEID EN WAARHEID

Koningskoppel in de Zondagsliturgie

Het mag gezegd: wij musiceren best veel in onze kerk op zondag, en talrijk zijn de initiatieven die daartoe bijdragen. De Bachcantatediensten, de Gregoriaanse zondagsvieringen, Cantarella, de Cantorij, de Cantores in hun rood gewaad, ... Bovendien huisvesten wij niet alleen Cantarella en de Cantorij; ook het koor ‘*Het Groot Akkoord*’, en binnenkort het projectmatig ensemble ‘*Polyfoon*’, hebben hun vaste standplaats in onze kerk. Als klap op de vuurpijl: Sint-Norbertus is de thuishaven van *Het Antwerps Barokorkest*. En tenslotte zal vanaf eind oktober 2018 het tweede (*barok-*)orgel in onze kerk zijn plaats en functie krijgen.

Als men dat allemaal samenlegt, dan moet men toch wel zeggen dat wij met onze kerk een vrij unieke plaats bekleden in Vlaanderen, tot zelfs daarbuiten. Alleen beseffen wij dat te weinig.

Schoonheid en waarheid, met elkaar verweven

Alle moeite die in onze kerk gedaan wordt om de muziek te bevorderen, heeft zijn redenen. Het gaat niet om een uit de hand gelopen hobby van enkele mensen – al is overduidelijk dat muziek bij vele vrijwilligers in onze kerkgemeenschap een passie is. Daar is overigens niets mis mee, integendeel. Laten wij eindelijk eens afstappen van het idee dat onze geloofsbeleving herleid kan worden tot een dorre plichts vervulling die het genoeg om christen te zijn, dood maakt. Het vreugdeloze moralisme en de abstracte hersenspinsels *uit de tijd van de volkskerk van vóór het concilie* zijn zowat de belangrijkste oorzaken geweest waarom vele mensen de Kerk de rug hebben toegekeerd. En die prijs zullen we nog lange tijd moeten betalen, want de Kerk sleurt nog altijd dat hardnekkige negatieve imago uit die tijd mee.

Goede liturgie, = een schone liturgie

Dat negatieve imago zegt ons meteen alles over wat liturgie dan wél moet zijn. Liturgie is wezenlijk een “viering”. Feestvieren, met andere woorden. De Christelijke boodschap zelf is geen abstracte theorie, noch een stel gedragsregels die met de voorhamer in de hoofden van de mensen gemept moeten worden. Zij is integendeel een levendig verhaal van God en de mens. Liturgie wil de mensen tot in het hart raken en tot blijheid brengen.

Om dit te kunnen bereiken, is de schoonheid onmisbaar. Waarheid en schoonheid zijn in het geloof, en in de liturgie, helemaal met elkaar verweven. Zij zijn als het ware ‘kop en munt’ van hetzelfde geldstuk. In de schoonheid wordt die Christelijke boodschap zelf ‘*waar*’. Niet alleen in het verstand, maar ook in het hart van de mensen. Net zoals een ontroerend mooi toneelstuk op zijn manier ook steeds een ‘*waarheid*’ voor het hart brengt.

Deze laatste vergelijking is niet toevallig. Liturgie is inderdaad een soort gratuite, maar daarom zeker niet minder ernstige, voorstelling van de relatie tussen God en mens. Eén waarin het verhaal van God en mens herdacht en gevierd wordt. Als liturgie de mensen niet tot in het diepste kan *aanspreken*, is het opzet mislukt. En daarom moet liturgie ook schoon zijn, zij moet ontroeren. Dan, en alleen dan, kan het hart met overtuiging ‘ja’ zeggen.

De hele zorg voor de schoonheid van de liturgische ruimte (en de netheid ervan), van de muziek, van de beeldende kunst in onze kerk, heeft daarmee te maken. En in wezen moet dat voor elke kerk gelden.

Een dienende schoonheid

Niet eender welke schoonheid hoort thuis in de liturgie. Net zoals niet elk schilderij thuishoort in de kerk, zo ook is de keuze van de liederen niet willekeurig. Zo zijn de liederen van Jacques Brel of de jazzmuziek van Toots Thielemans op zich zeer mooi – maar dat betekent nog niet dat zij bruikbaar zijn in de liturgie. De muziek moet *in dienst staan van de boodschap*, zoals die naar boven komt in de Bijbelzingen en in het Evangelie van die welbepaalde zondag.

En het gaat nog verder: een religieus lied in de sfeer van de vasten, hoort niet thuis in de viering tijdens de advent of in de paastijd. Lieder moeten *in dienst staan van de liturgische tijd*. Gemakkelijk is die keuze zeker niet altijd, en naast enig inzicht vraagt het soms nogal wat opzoekwerk. Maar kwaliteit heeft zijn prijs. Je krijgt het niet zomaar in de schoot geworpen.

Een derde element: *de zingende gemeenschap moet centraal staan*. In een goede liturgie is het optreden van het koor en van het orgel daaraan wezenlijk ondergeschikt. De koren (en ook de instrumenten) hebben als belangrijkste taak om de gemeenschapszang te ondersteunen en te stimuleren, ook als zij zelf meerstemmig voorzingen of als zij tijdens de overgangsmomenten (zoals tijdens de offerande) sfeer scheppen met een meerstemmig stuk.

Last, but not least ... meezingen!

Tot slot is het pas echt een feest wanneer de verzamelde gemeenschap uit volle borst meezingt. Wij mogen niet onderschatten wat een enthousiaste samenzang teweegbrengt aan feestelijke sfeer en blijheid. We ondervinden dat vooral tijdens de Bachcantatediensten. Een volle kerk die uit volle borst meezingt ... Wat wil je nog meer?

Laat iedereen steeds hun stem verheffen. Weg met de schrik dat het vals zal klinken. In het grotere geheel is het een kniesoor die daarop let, laat staan er aanstoot aan neemt. Want waarom zouden we ons op zondag zulk feest ontzeggen? Komaan, doe mee!

(Frans Van Looveren)

De Cantorij geniet van een terrasje na haar mooie prestaties van het voorbije werkjaar.